

GORSKI SVET BREZ UPRAVLJALCEV

Na Jančah je bil 11. in 12. marca posvet vodij območnih skupin in delovnih skupin Komisije za planinska pota pri izvršnem odboru Planinske zveze Slovenije. Temeljna ugotovitev je bila, da na posvetovanju ni bilo vodij območnih skupin iz oddaljenejših predelov, iz Koroške, Po-dravja in Pomurja, čeprav so nekatere od teh skupin zelo aktivne, kajti člani, ki so jedro teh skupin, se pravi delavci s stroji, vrtalci in napenjalci žične vrvi, se bolj zanesljivo udeležujejo akcij kot sestankov.

Ugotovljeno je bilo, da je vzgojno delo komisije uspešno, kar zadeva tečaje za markaciste, pri katerih je težišče na praktičnem delu in na katerih sodelujejo tudi inštruktorji. Nadaljnje delo s tečajniki je prepuščeno planinskim društvom in njihovim odsekom za pota, ki pa večkrat ne znajo izkoristiti pridobljenega znanja, kar vodi do osipa markacistov. Pri nekaterih PD in MDO ni zanimanja za takšno izobraževanje, kar se kaže pri vzdrževanju potov, nestrokovnem in neenotnem markiranju ter pomanjkljivi opremljenosti s smernimi in orientacijskimi tablami (Posočje, Julijci, Obalnokraški MDO).

Lani so markacisti opravili v naših gorah veliko dela. V Kamniško-Savinjskih Alpah so med drugim uredili poti in varovala v Turskem žlebu. Zaradi dobrega načrto-

vanja so porabili manj materiala, pot pa je varna, čeprav je ocenjena kot zelo zahtevna. Obiskovalci gorá so obnovljena varovala visoko ocenili. — Tudi dokončanje zavarovanja na Raduhi je bilo opravljeno kakovostno, sodelovanje z markacisti Koroške pa je bilo vzorno. — Delo na Škrlatici ni bilo tako kakovostno, kot so želeli in kot določajo normativi. Vzrok za to so nesporazumi z Mojstrančani, kot je bilo rečeno na posvetovanju na Jančah. Letos bodo odpravili pomanjkljivosti in uporabili ustrezen material. — Vsa varovala na Prisojniku so obnovljena; izjema je le del Jeseniške poti. Sodelovanje s PD PTT je bilo vzorno, Jeseničani pa so, kot so dejali na Jančah, povsem odpovedali. Delo na Prisojniku je bilo pravi podvig. Tako so zdaj pota in varovala od Pogačnikovega doma do Vršiča vzorno popravljena.

Komisija za pota načrtuje letos dokončanje Jeseniške poti na Prisojniku, obnovo varoval na Rjavini (grebenska pot in pot Rjavina—Pekel) ter obnovo varoval in poti na Jalovec. V Kamniških Alpah nameravajo obnoviti pot iz Robanovega kota na Korošico ter od tam na Planjavo in na Kamniško sedlo.

Komisija načrtuje letos tudi dva tečaja za markaciste, in sicer na Vršiču za go-

renjska in severnoprimska PD in v Logarski dolini za savinjski in koroški MDO, ter seminar za inštruktorje.

Udeleženci posvetovanja na Jančah so ugotovili, da razpolaganje z našim gorskim svetom in s predgorjem ni ustrezno zakonsko urejeno. Zato najrazličnejše organizacije, skupnosti in celo posamezniki popolnoma nenačrtno urejajo nova pota in postavljajo svoje posebne znake. Tako je naša majhna Slovenija prepletena s potmi in znaki, kar vsekakor niso smotrni posegi v naravo. To je neprestana grožnja vsem poskusom, da bi obdržali ekološko ravnovesje, da bi prostor kulturno izrabili in da bi odpravili dosedanji nered v naravi.

»Glede uporabe in varovanja naše naravne dediščine,« je bilo rečeno na posvetovanju, »vlada tolikšen nered, da niti or-

gani Planinske zveze Slovenije niti druge naravovarstvene institucije niso sposobni uveljaviti enotne politike za izrabo naravnih dobrin. Planinci, predvsem markacisti, pa tudi taborniki in drugi varstveniki narave si ne lastimo monopola nad gorskim svetom, čeprav ugotavljamo, da smo do pred dvajsetimi leti planinci brez napisanega dogovora vendarle veljali za upravljalce gorskega sveta, tudi predgorja. Zanj smo skrbeli dokaj smotrno, vsaj kar zadeva pota, varovala in markacije, vendar moramo, žal, priznati tudi zelo grde in grobe izjeme.

»Udeleženci posveta zelo upravičeno zahtevamo, da državni organi naposled vendarle s posebnimi predpisi uredijo upravljanje goratih in hribovitih predelov Slovenije, pri čemer naj bo zagroženo tudi s kazenskimi sankcijami za kršilce,« so sklenili slovenski markacisti.

TAVANJE SKOZI MEGLO H GORAM

POTEM SEM NAŠLA SÁMO SEBE

ANA URŠIČ

Pod psihičnim pritiskom se živčno prestopam poleg mize v svoji sobi. Zamišljeno in z otožnostjo pogledujem in obračam knjigo. Tri leta je minilo, ko sem zadnjič delala izpit na fakulteti. In sedaj? Na vsak način hočem narediti izpit pred poletjem! Jeseni bom lahko samo lažje nadaljevala študij in za vekomaj prekinila svoj prisilni dopust.

Nočem misliti, kako je bilo. Še vedno me boljše mišice in sedenje mi povzroča nezno bolečine. Joj, kdaj bo tega konec! Da lažje prenašam, med študiranjem hodim gor in dol in ponavljam. Kamorkoli grem, ponavljam snov.

Lahkomiselnost in nezainteresiranost zdravnikov je imela za posledico, da sem fizično povsem oslabela. Za nameček so me pustili sredi ceste kot kup smeti. Še ni bilo dovolj: »dobrohotno« so me hoteli usmeriti k psihiatri. Žalostno, da je človek sposoben v imenu medicine, zakona ali v kateremkoli drugem imenu nesrečneža prisiliti ob steno, dokler ne postane povsem odvisen. In kaj ostane od človekove osebnosti? Še sreča, da se navdušujem za alternativne rešitve.

Našla sem jih več, kot sem sprva upala. Začeti sem morala migati in še enkrat intenzivno migati. Bila sem tako slabotna, da sem hodila le na krajše sprehode: kot ženice iz doma onemoglih.

Poleg mene je najbolj trpela mama. Nikomur nismo razlagali, ker je za razumevanje takih stvari potrebna širina, ki je ne premore kdorsibodi. Vsak dan mi je z olivnim oljem natirala mišice, pri tem

pa sem tulila kot ranjen lev. Tudi na akupunkturi je bilo tako: vse je bilo boleče. Doktor je imel res potrpljenje z menoj. Še zdravljenje je bilo uspešno — proti njegovemu pričakovanju; na začetku terapije mi ni mogel ničesar obljubiti.

Vreča za višinsko bolne

Leto za letom umre na Himalaji več alpinistov zaradi višinske izčrpanosti ali višinske bolezni. Tudi Šerpa ni prizanešeno: smrt Lakpe Dordžisa na južnem sedlu Everesta decembra 1988 je najboljši primer za to.

Pred natančno desetimi leti je strokovni tisk prinesel novico, da je Günter Hauser konstruiral rešilno zračno vrečo, v kateri je mogoče mehansko zvišati zračni tlak in se tako na kraju samem učinkovito spopasti z višinsko boleznijo. Naprava, ki je prišla na trg tudi s pomočjo trdke »Arion KG«, pa žal ni našla na večje zanimanje in je skorajda niso uporabljali.

Zdaj pa so to zamisel ponovno oživil Američani. Neka znanstvena skupina, ki je jeseni leta 1988 spremljala odpravo iz Wyominga na Everest, je imela med drugim nalogo, da preizkusi novo konstrukcijo zračne vreče. Rezultati so več kot mnogo obetajoči. »Vrečo so zdravniki uporabili pri več primerih pljučnih in možganskih edemov, pri čemer so bili učinki dobri,« je dejal eden od znanstvenikov.

»Vsaj v enem primeru pa bi lahko preprečili smrt,« je dejal. »Prav tragično je, da je nedaleč od našega tabora umrl za pljučnim edemom, ki ga je povzročila višina, neki francoski alpinist, ki je v komaj osmih dneh prišel iz Pariza v višino 5180 metrov. Če bi njegovi tovariši vedeli, da imamo tako blizu tako preprosto napravo, bi bilo njegovo življenje najverjetneje rešeno.«

Vreča tehta skupaj s priborom komaj tri kilograme in glede tega torej lahko spada k opreči za višinske taborje, kjer je potek višinske bolezni še posebno hud. József Nyka